

Efterafgrøder – en god forretning?

De fleste landmænd har efterafgrøder enten fordi de er tvungne til det eller fordi de kan se de fordele, der er ved at have efterafgrøder.

Der kan være mange fordele ved efterafgrøder. Under forudsætning af at man etablerer dem rigtigt, vil man være i stand til at få et højere udbytte i afgrøden året efter (i forsøg ligger dette merudbytte på 1-4 hkg). På sigt vil man også kunne gøre jorden mere frugtbar. Det sker ved, at jorden tilføres mere organisk stof og jordstrukturen forbedres hvilket er med til at hæve udbyttet. Med stigende afgrødepriser vil økonomien i efterafgrøder blive bedre og man bør overveje om der ikke er plads til flere efterafgrøder i sædskiftet.

Valg af efterafgrøde:

Udlæg af græs i en kornafgrøde er på sandjord en udmærket efterafgrøde, da den både er billig og nem at etablere. Det drejer sig typisk om 5-8 kg alm. sildig rajgræs udlagt i vårbyg. Ulempen med græs som efterafgrøde er, at den typisk kun går 50 cm ned i sandjord og 100 cm ned på lerjord, og kan derfor ikke hente kvælstof fra dybere jordlag. Normalt opsamler en græsefterafgrøde 20-30 kg kvælstof hvoraf ca. det halve frigives året efter. Der er således 10-15 kg N til den efterfølgende afgrøde. Den resterende optagne kvælstof ligger i jordpuljen og noget af denne kvælstof kan komme efterfølgende afgrøder til gavn.

Korsblomstrede afgrøder (olieræddike, gul sennep samt alm. vinterraps) er velegnede som efterafgrøder. De kendetegnes ved at gå dybt i jorden (op til 2,5 m) og frigiver nemmere kvælstof til efterfølgende afgrøde end græs. Disse korsblomstrede efterafgrøder skal helst udsås i første halvdel af august for at de kan nå at "blive til noget".

Har man raps i sædskiftet bør man vælge olieræddike, da det giver mindst risiko for at opformere kålbrok. Gul sennep og olieræddike vil fryse ned ved den første frost og noget af den optagne kvælstof kan derved udvaskes i løbet af vinteren, hvis den er etableret på sandjord, men ellers er det en god efterafgrøde. Hvis de korsblomstrede efterafgrøder skal gælde som lovpligtige efterafgrøder, skal de være etableret før den 20. august, men fagligt er det dog for sent at etablere det på dette tidspunkt. Derfor anbefaler vi at sprede den korsblomstrede efterafgrøde 2-3 uger før høst.

Hvis man har planer om at skulle udså olieræddike til høst, bør man bestille udsæden i god tid, da der er stor efterspørgsel på denne populære efterafgrøde.

Bælgplanter kan også være en fortrinlig efterafgrøde, hvor man kan opnå en optagelse af kvælstof på 50-100 kg N pr ha, hvoraf 30-50 kg N frigives året efter. En blanding af 1,5- 2,0 kg kløver og 5 kg alm. sildig rajgræs udlagt i korn om foråret er en god efterafgrøde, men på grund af kløveren tæller dette ikke med som lovpligtig efterafgrøde. De bedste erfaringer med dette har vi set, hvor kløvergræsblandingen udsås med alm. såmaskine eller med en strigle, hvor frøene blæses ud foran striglen i enten hvede eller tritiale. Metoden kan også anvendes i vårbyg, men her vil vårbyggen normalt hæmme kløveren mere end tilfældet er i hvede og tritiale.

Vintervikke gerne i blanding med rug er også en mulig efterafgrøde og bør udsås før 10. august. Dette er en relativ dyr efterafgrøde at etablere og derfor ikke så interessant.

Der er stor fokus på andre typer af efterafgrøder, hvor der i de seneste år har været udført forsøg med dette. Cikorie har vist sig at gå meget dybt og opsamler meget kvælstof. Ulempen er at den optagne kvælstof frigives langsomt, så merudbyttet i den efterfølgende afgrøde er ikke så stort og den er meget dyr i udsæd. En anden ny og spændende efterafgrøde er "farvevæjd" som udsås i foråret i vårsæd eller vintersæd. Fordelen ved farvevæjd er, at den går meget dybt ned i jorden, konkurrerer kun lidt med den afgrøde, som den er udsået i og frigiver den optagne kvælstof hurtigt ved ompløjning efterfølgende forår. Farvevæjd er under afprøvning og er så vidt vides ikke i handel for øjeblikket.